

**Uunga siunnersuut: Qalerallit akitsuutaat aamma aalisakkat ikerinnarsiortut ilaasa
Tunumi aalisarnermi pisarineqartut akitsuutaat pillugit Inatsisartut inatsisaata
allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. x, xXx 2016-imeersoq.**
(Saarullit, kullerit, saarulliusaat aamma suluppaakkat akitsuutaat)

pillugu

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini inuttarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Imanuelsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lynge, Atassut,
Inatsisartunut ilaasortaq Jess Svane, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqtigiit

Ulloq 15. april 2016-imi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Inatsisissatut siunnersuutip kingunerissavaa suliffeqarfiit imaluunniit inuit avataasiorluni saarullinniarnissamut, kullererniarnissamut, saarulliusaarniarnissamut suluppaagarniarnissamulluunniit pisassinneqarsimasut pisaminnit akitsuummik kiilumut 0,55 kr.-inik nunatta karsianut akiliisussanngornissaat.

Aalisakkat inatsimmi pineqartut allat assigalugit akitsuummik akiliisussaataaneq aalisakkat pisarineqarfianni atuutilissaaq.

Tamatuma peqatigisaanik aalisakkat ikerinnarsiortut ilaannik akitsuusersuinerup maanna atuuttup nunat allat aalisarnikkut oqartussaaffigisaanni aammalu nunat tamat imartaanni aalisarnermi aamma atuutilersinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Tamatumani eqqarsaatigine-

qarpoq nunatsinneersut ammassassuarnik ammassanillu aalisarnerisa ilarujussua nunat allat isumaqatigiissuteqarfiginerisigut nunat allat aalisarnikkut oqartussaaffigisaanni pisarmat.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siunnersuut naalackersuisooqatigiit partiivinit tamakkiisumik tapersernejarpoq. Siunnersuut Inuit Ataqtigiinnit tapersernejangilaq.

3. Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuutip matuma ataatsimiititaliamit suliarineqarnissaani atugassatut tusarniaanermut akissutit ataatsimiititaliamit piniarneqarput.

Inatsisissatut siunnersuut piffissami 26. januar 2016-imiit 5. februar 2016-imut ukununga tusarniaassutiginejarpoq:

Sulisitsisut (GE), NUSUKA, S.I.K., KNAPK, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik aamma Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalackersuisoqarfik.

Tusarniaanermut piffissaritinneqartup qaangiunnerani Sulisitsisunit (GE), S.I.K.-mit, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfimmit aamma Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalackersuisoqarfimmit tusarniaanermut akissutit tiguneqarsimapput.

Siunnersuutip ulluni aqqaniliinnarni sapaatillu akunnerata naanerani ullunik pingasunik ilaqartumi tusarniaassutigineqarsimanera ataatsimiititaliamit assut isornartoqartinnejarpoq.

Siunnersuummut nassuiaatini tusarniaaneq pillugu Naalackersuisut ima allapput:

”Oqaaseqaateqarnissamut piffissarititaq aalajangiunnejarpoq. Inatsisissatut siunnersuutip 2016-imi upernaakkut ataatsimiinissamut piareersimanissaa eqqarsaatigalugu. Oqaaseqaateqarnissamut sivilisunerusumik piffissaliisoqannginnera, Naalackersuisut annertuummik ajuusaarutigivaat.”

Inatsisartut ataatsimiinnissaannut aalajangersimasumut oqaluuserisassanik nalunaarutiginninnissamut killiliussaq eqqortinniaannarlugu inatsisiliornermut atatillugu tusarniaaneq piumasaq malillugu sivikillisinneqarsinnaasoq Naalackersuisut isumaqarsimappata tamanna naapertuutinnigitsutut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit isiginejarpoq.

Taama sivikitsigisumik tusarniaanermut akissuteqarnissamut piffissaliinikkut oqartussaasut kattuffiillu susasaqartut pitsaasumik akissuteqarnissamut mattunneqarsinnaapput. Taamaaliorneq tamat oqartussaaqataaneranni tunngavinnik inatsisiliornerullu pitsaasuunissaanik saneqqutsineruvoq.

4. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Aalisarnermi isumalluutiniq atuinermi akitsuuteqalersitsinissamik Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap kaammattuutaa (2011) siunnersuuteqartumit innersuusutigineqarpoq. Aalisarnermi isumalluutiniq atuinerup akitsuuserneqarnissaa pissusissami-soortutut ataatsimiititaliamit nalinginnaasumik isigineqarpoq. Ataatsimiititaliarli ersarilluinnartumik isumaqarpoq akitsuutit nutaat naammaginartumik piffissaqartitsilluni atuutilersinneqartassasut, taamaaliornikkut aalisarnermik ingerlatsisut akitsuutitut naleqqussar-nissamut piffissaqartinneqaqqullugit. Tamanna 1. januar 2017-imi atuutilersitsinissamik siunnersuutikkut malinneqarsorinarpoq. Tamatuma peqatigisaanik aalisarnermut politiki tamarmiusoq sapinngisamik piaartumik oqaasertaliorneqarpat naapertuutissasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, taamaalilluni ilaatigut aalisarnerup iluani akitsuutit aalisarnermut politikimut tamarmiusumut ilaatinneqarsinnaaqqullugit. Taamaaliornikkut pinngortitami pisuussutiniq sunniuteqarluartumik atorluaassagaanni isumaliutigilluakkanik inatsisiliortoqarnissaata pisariaqarneranik Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumasioqatigiissitap nalunaarutaa malinneqarsinnaaqqullugu.

Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaani (qupp. 70-imi) allassimavoq isumalluutiniq atuinermut akitsuutitut iluanaarutit tassaanerarneqarsinnaasut nalorninartortalerujussuit. Isumalioqatigiissitap nangilluni allappoq aalisarnermi taamaallaat periarfissat aningaasarsiornikkullu pisortanut kingunissaat naammaginakan-nersumik siumut ilisimaneqarsinnaasut. Isumalioqatigiissitarlumi 2011-mi martsip qaamma-taani nalilivoq aalisarnermi ukiut marlussuit ingerlanerini isumalluutiniq atuinermut akitsuutiniq arlaqarnerusunik akileqqusisissamut periarfissaqarluassasoq. Isumaliutissiissu-mini Isumalioqatigiissitap (qupp. 504-mi) allappoq isumalluutiniq atuinermut akitsuut pisortanit isertinneqartarpat inuiaqatigiit atugarissaartut akissaqartinneqarnissaat isumannaar-neqassasoq.

Taamani Aningaasaqarnermut Naalakkersuisuusup 2011-mi septemberip qaammataani saq-qummiuppaq ”Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliap isumaliutissiissu-taata malitseqartinnera pillugu nassuiaat”. Isumalluutinilli atuinermi akitsuut pillugu apeqqut nassuiaammi tassani ajoraluortumik erseqqinnerusumik malitseqartinneqanngilaq. Akileraar-tarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissu-mini nalunaar-paa qanoq sakkussallu suut atorlugit isumalluutiniq atuinermi akitsuummik akileqqusisoqar-sinnaanersoq pillugu Aalisarneq pillugu Isumalioqatigiissitap (2009) ersarissumik kaam-mattuuteqanngitsoq, taamaattumillu apeqqummut tamatumunnga aaqqiissutissaq naalak-kersuinikkut suliaasasoq.

Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarut 2016 – attassisinnaanermut inerikkiar-tortitsinissamullu pilersaarut – suli naammassineqanngilaq, 2014-imili 2015-imilu aninga-aqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarutit aalisarneq pillugu immikkoortumik imaqarput. Nalunaarutini marluusuni Naalakkersuisut oqaatigaat piujuartitsinermik tunngaveqarluni

aalisarnerup inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut sapinngisamik annertunerpaamik iluanaaruteqarfigineqarnissaa aalisarnermi pingaarnertut anguniagaasoq.

Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarummi 2014-imeersumi Naalakkersuisut oqaatigaat isumalluutinik atuinermi akitsuuseeriaaseq tamanut atuuttusaaq aqputigalugu aalisarnermi isumalluutinik tamarmiusunik atuneq siunissami kingusinnerpaamik 1. januar 2016-imi akitsuusersorneqalissasoq.

Aalisarnermi akitsuutit pillugit Islandimi 2015-imi januarimi aalajangersimasumik sammisaqatigiinneq Naalakkersuisut 2015-imi nalunaarummi eqqaavaat. Nalunaarummi ima allasimavoq:

”Isumasioqatigiinnermi inerniliunneqarpoq, aalisarnermi akileraarusersueriaaseq kisitsisitigut paasissutissat pissarsiarineqarsinnaasut imaluunniit pissarsiariuminartut aallaavigalugit aatsaat ineriartortinneqartariaqartoq. Taamatutaaq aalisarnermi akileraarusersueriaaseq pisortanut aalisarnermilu inuussutisarsiuqartunut ajornaatsuusariaqarpoq, takujuminartuusariaqarpoq paasiuiminartuusariaqarlunilu. Aamma aqukkuminartuusaaq. Aammattaaq isumasioqatigiinnermi inerniliunneqarpoq aalisarnermi akileraarusersueriaatsip arlalinnut immikkoortunngorlugu atuutsinneqalernissaa pitsaassasoq. Assersuutigalugu aaqqissuussaasinnaavoq ilaatigut aalajangersimasumik appasissusilimmik akileraarusersuinerimik, ilaatigullu procentikkaartumik akileraarusersuinerimik immikkoortortalik kaaviiartitat imaluunniit sinneqartoorutit malillugit assigiinnngissusillit. Taamatut iliornikkut aaqqissuussap akileraarutit nikinganerujussuat annikillissavaa.”

Naalakkersuisut suliami tassani sumut killinnersut siunnersuutip matumani pineqartup aappassaaneerneqarnerani akissuteqarfigeqqullugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput.

5. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuummi oqaatigineqartut saniatigut allatut naliliinissaminut ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsorinngilaq.

6. Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut Inatsisartunit akuerineqassasoq **Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumup, Demokraatit Atassutillu ilaasortaataa inassutigaat.**

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiit ilaasortaataat ikinnerussuteqartutut ima oqaaseqaateqarumapput:

Inuit Ataqatigiit erseqqissassavarput ikinnerussuteqarluta oqaaseqaat aqputigalugu siunnersuummut isumaqataaanginnatta. Isumaqataaangilagut aalisarnej aqputigalugu nunatta aningaasarsiornikkut siuarsarfissai aamma nunatta aalisarnikkut ineriartortitassatut siunertai innarlerneqarmata. Aalisartut ikerinnaasiortunik aalisarnissaminnut aamma umiarsuaateqalernissaminnut tunuarsimaartinneqarput, taamaalilluni nunatta avataaniit isumalluuteqartitaaneq nangittumik ingerlaannassasoq naalakkersuisooqatigiinniit ingerlatiinnarniarneqarpoq.

Aalisakkat akitsuutaat aalisarluartitsinikkut ineriartortitsinikkut, aalisartortattalu nunattalu avataaniit isumalluuteqarnatik namminneq umiarsuaateqalereersimasuuppata akitsuutit tunngaviatigut isumaqatigineqarsinnaapput. Massakkulli ineriartortitsisimanani aalisakkat akitsuutaannit qaffaaneq nunatsinni aalisarnermik inuussutissarsiuteqartut suliffeqarfiillu ineriartoqqinnissaannut mattussilluni siuanissamat isiginani aqqissuussinertut Inuit Ataqatigiit isumaqarfigaarput.

Akitsuutissatut atuutilersinniarnaqartut naalakkersuisuniit tukattumik suliarineqarput. Naalakkersuisut aalisartitseqatigiiffinnik allanillu susasaqartunit ”qoqassiillutik” isumaqatiginninniartuusaarsimasutut paasineqarsinnaasumik ingerlatsisimanerat ilungersunartutut isigaarput. Oqaaseqaat una iluatsillugu aalisarnermik susasaqartut isumaqatiginninniaqataasimagaluartullu quqassineqarsimanerminnik allagarisaat innersuuppagut.

Nunatta inuisalu inuussutissarsiutinik aningaasarsiornikkullu inerisaanissamat siunertaat malitseqartinneqangillat. Aningaasarsiorluarnissamat appakaannissarput naalakkersuinikkut aalisakkanik akitsuusiumanermik nunatta inuisa namminneq aalisarnermik isumalluutaalernissaat kinguarsarneqarpoq. Suliffissat nutaat taamaalilluni aamma atugarissaarnermut akissaqarnerulersitsinissaq toqqarnagu nunatta karsiata kusassarnissaa toqqarneqarpoq. Aalisakkat akitsuutaasa qaffanneqarnerat ineriartutsaaliuilluni nunatta avataaniit isumalluuteqartuarnissamik ingerlatitsiniarneq isumaqarpoq aamma nunatta avataanut aningaasat aniatinneqassasut.

Taamannak aqutsineq Inuit Ataqatigiinniit isumaqatigiuminaatsipparput. Tunngavilersuutit matumani saqqummiussagut tunngavigalugit siunnersuut itigartinneqassasoq inassutigaarput.

Tamanna tunngavigalugu **Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqatigiit ilaasortaatitaasa** siunnersuut itigartinneqassasoq inassutigaat.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Jens Immanuelen,
siulittaasoq

Aqqaluaq B. Egede,
siulittaasup tullia

Steen Lynge

Jess Svane

Tillie Martinussen

Peter Olsen

Sara Olsvig